

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๐ กันยายน
๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดดี
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง สรุปได้ว่า นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘
ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและ
สมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีรายได้ตามประกาศดังกล่าวมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ

หนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ผู้ร้องได้ตรวจสอบ พบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวัน จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๔ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๓ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๓๕๗ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับที่ ๔ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ หนังสือฉบับที่ ๑ ได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และหนังสืออีก ๓ ฉบับ จัดส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงนายสารินทร์ สะอืด ผู้ถูกร้อง ตามภูมิลำเนา ณ บ้านเลขที่ ๒๖/๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลลิคิล อำเภอมือเืองยะลา จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า มีผู้รับแทน

นอกจากนี้ ผู้ร้องได้ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ซึ่งเป็นพยานเอกสาร รวม ๔ รายการ บันทึกคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา (ผู้ถูกร้อง) และบันทึกคำให้การของพยานบุคคล รวม ๑๑ คน ที่ให้การต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. คือ ๑) นายราชพร ทีปรีชนะ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีหน้าที่ควบคุมดูแลข้าราชการทั้งหมดในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รองจากนายกองค์การฯ และเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณ พร้อมทั้งเข้าร่วมประชุมสภาในฐานะหัวหน้าข้าราชการประจำ ๒) นางวิริยา พูลศิลป์ ผู้อำนวยการกองกิจการสภา มีหน้าที่ด้านการประชุมสภา และคำตอบแทนของสมาชิกสภา รวมทั้งติดต่อประสานงานกับสมาชิกสภา, ๓) นายธาดา แก้วชูด เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๔ มีหน้าที่บันทึกและถอดเทปในการประชุมสภาและจัดส่งเอกสาร, ๔) นายอัครเดช บำรุงชู เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๔ ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดส่งหนังสือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เฉพาะที่จัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ - ๒๕๕๕, ๕) นายอัฒมูเลาะ แว เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๕ ช่วยราชการกองกิจการสภา ทำหน้าที่เลขานุการสภา (ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓)

๖) นางสาวนฤกร ศรีสวัสดิ์ ผู้อำนวยการกองคลัง มีหน้าที่เบิกจ่ายเงินตามข้อบัญญัติเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้าง ตามงบประมาณทั้งหมด เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินอุดหนุนทั่วไป รวมทั้งเงินสะสมด้วย, ๗) นายมาหะมะอนัน มุณี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานสภา เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕), ๘) นายมะหะมะ วาแมดีซา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (ได้รับแต่งตั้งเป็น ประธานสภา ระหว่างวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ถึงปี ๒๕๕๕), ๙) นายประทีป รัตนมณี สมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา, ๑๐) นายชุกาโน มะทา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (ได้รับแต่งตั้งเป็นรองนายกองค์การฯ เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕) และ, ๑๑) นายอาซีส เบ็ญหาวัน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา

ผู้ถูกร้องและพยาน ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ในชั้นสอบสวน สรุปได้ว่าองค์การ บริหารส่วนจังหวัดยะลาจะดำเนินการจัดประชุมเกี่ยวกับงบประมาณ ปีละ ๒-๓ ครั้ง ก่อนการประชุม ทุกครั้งเจ้าหน้าที่จะส่งวาระการประชุมให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาทราบก่อนล่วงหน้า ประมาณ ๗ วัน สมาชิกส่วนใหญ่จะเข้าประชุมและมีการชี้แจงเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด งบประมาณขององค์การฯ เป็นงบประมาณเปิดเผย เมื่อสำนักงานของผู้ร้องมีหนังสือให้แจ้งผู้บริหาร และสมาชิกสภา ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อผู้ร้อง เจ้าหน้าที่จึงได้แจ้งผู้บริหารและสมาชิก สภาทราบทุกคน โดยแจ้งเป็นหนังสือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ครั้งแรกส่งให้ทุกคน ครั้งที่สองเป็นการส่ง เพื่อให้ดำเนินการให้ถูกต้อง โดยเฉพาะผู้ถูกร้องได้ให้ไปพบเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา แม้ว่าในช่วงแรกยังสับสนเรื่องการนำใบในส่วนใดมาคำนวณเป็นงบรายได้ที่เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท หรือไม่ แต่เมื่อได้มีการชี้แจงโดยเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. และสมาชิกสภาที่ไปเข้าอบรมรับฟังการชี้แจง ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้สอบถามจากวิทยากร จึงทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีงบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท สมาชิกสภาที่ไปอบรมก็ได้บอกแก่สมาชิกสภาทุกคน ในที่สุด ทุกคนก็เข้าใจตรงกัน ในการประชุมสภาฯ ไม่มีวาระเรื่องการยื่นบัญชีฯ แต่ในระหว่างการประชุมสภาฯ เจ้าหน้าที่สำนักกิจการได้บอกเรื่องที่สมาชิกสภาจะต้องยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง การที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ สมาชิกสภาบางคนได้เตือนให้ยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องแล้ว โดยเฉพาะนายอาซีส เบ็ญหาวัน นายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัดยะลาได้เรียกให้ผู้ถูกร้องมาพบและบอกว่า ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีฯ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่น บัญชีฯ ต่อผู้ร้อง นอกจากคำให้การของพยานบุคคลดังกล่าวแล้ว ยังมีพยานเอกสารอีก ๒ ฉบับ คือ หนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ด่วนที่สุด ที่ ยล ๕๑๐๐๑/๑๖๒ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่อง การประชุมชี้แจงการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (จัดโดยกรมการปกครอง) และหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา

ลับ ค่วนที่สุด ที่ ยล ๕๑๐๐๑/ว ๑๗๕ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่อง การแสดงบัญชีทรัพย์สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท จึงเห็นได้จากพยานบุคคลและพยานเอกสารดังกล่าวฟังประกอบกันได้ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปี ๒๕๕๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท และผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กำหนดตามกฎหมาย แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ การที่ผู้ถูกร้องอ้างความเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท และเมื่อได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความให้ละเอียด ส่วนหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ของผู้ร้องที่ส่งมา ผู้ถูกร้องก็เข้าใจว่าเป็นการเตือนสำหรับผู้ไม่ยื่นบัญชีฯ โดยทั่วไป ไม่ได้ระบุเจาะจงเฉพาะผู้ถูกร้อง และผู้ถูกร้องยังอ้างปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยตลอดจนหนี้สินที่มีอยู่ จนไม่สนใจที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ตามที่นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาบอกให้ยื่นนั้นก็ล่วงเวลาที่ต้องยื่นบัญชีฯ กว่า ๔๐๐ วัน จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

ผู้ร้องได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ และมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จึงเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดให้ นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงรับคำร้องไว้วินิจฉัยชี้ขาด และส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้อง เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ตามที่ผู้ร้องระบุไว้ในรายละเอียด คือ ผู้ถูกร้องทราบเฉพาะรายได้ในแต่ละปีที่น่ามารวมแล้ว โดยรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท เพราะผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่รวมเอาเงินสะสมมาคิดรวมไว้ด้วย และผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาหรือจงใจปฏิบัติตนให้ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่มีบทลงโทษสถานหนักเพียงแต่เข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องรายได้

ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเท่านั้น และไม่เคยปฏิบัติที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายทั้งทางอาญาและทางแพ่ง โดยผู้ถูกร้องได้ยืนยันว่า การปฏิบัติตนของผู้ถูกร้องเป็นไปโดยไม่ได้มีเจตนาขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า การแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินล่าช้าต่อผู้ร้องนั้น เป็นไปเพราะความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและมีได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาดตามคำร้องมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ถูกถอดตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ”

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชี ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ... (๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท โดยให้รายได้ที่กำหนดข้างต้น หมายถึงรายได้รวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ในปีงบประมาณที่ผ่านมา

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีฯ ภายในกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ กำหนดไว้ แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนด ปัญหาว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือไม่ นั้น เห็นว่ากรณีตามคำร้อง ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในเวลาที่กำหนด และมีได้แจ้งเหตุต่อผู้ร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีหนังสือแจ้งไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาและผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๓ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๓๕๗ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับที่ ๔ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยหนังสือฉบับที่ ๑ ได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และหนังสืออีก ๓ ฉบับ ดังกล่าวได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงผู้ถูกร้อง ตามภูมิลำเนา ณ บ้านเลขที่ ๒๖/๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลลิคดล อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย

หนังสือฉบับที่ ๑ ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า ผู้รับแทนเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รับเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ หนังสือฉบับที่ ๒ ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่าผู้รับแทนเป็นเสมียนปั้มน้ำมัน (ลายมือชื่ออ่านไม่ออก) รับเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ หนังสือฉบับที่ ๓ ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า ผู้รับแทนเป็นคนในบ้านชือสาว รับเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ และหนังสือฉบับที่ ๔ ปรากฏ หลักฐานตามใบตอบรับ

ของไปรษณีย์ว่า ผู้รับแทนเป็นเสมียนปั้มน้ำมันชื่อนางกุสุมา บะโตะะ รับเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชีฯ หรือชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องอ้างว่า เหตุไม่ยื่นบัญชีฯ เพราะเป็นการเข้าใจคลาดเคลื่อนและเข้าใจผิดว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่รวมถึงเงินสะสมด้วย ผู้ถูกร้องเห็นว่า รายได้รวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เมื่อรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาทจึงไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นั้น ข้อนี้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ได้ความตามคำให้การของพยานบุคคลรวม ๑๑ คน ที่ให้การต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. คือ นายราชพร ที่ปริชนะ นางวิริยา พูลศิลป์ นายธาดา แก้วชูด นายอัครเดช บำรุงชู นายอัศมูเลาะ แว นางสาวนฤกร ศรีสวัสดิ์ นายมาหะมะอนัน มูนิะ นายมะหะมะ วาแมติชา นายประทีป รัตนมณี นายชุกาโน มะทา และนายอาชีส เบ็ญหาวัน ได้ความว่า ในการประชุมสภาแต่ละปีจะประชุมเกี่ยวกับงบประมาณ ปีละ ๒ - ๓ ครั้ง ก่อนการประชุมจะส่งวาระการประชุมให้ผู้บริหาร และสมาชิกทราบก่อนประมาณ ๗ วัน จะมีการชี้แจงเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดและงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเป็นเรื่องที่เปิดเผย เมื่อสำนักงานของผู้ร้องมีหนังสือให้แจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้มีการแจ้งผู้บริหารและสมาชิกทราบทุกคน โดยแจ้งเป็นหนังสือ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนครั้งแรก ส่งให้ทุกคน ครั้งที่สอง บอกให้ดำเนินการให้ถูกต้อง โดยเฉพาะผู้ถูกร้อง ได้ให้ไปพบเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในช่วงแรกจะมีความสับสนเรื่องรายได้ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท หรือไม่ แต่เมื่อได้มีการชี้แจง และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ที่ไปเข้าอบรมได้สอบถามจากวิทยากรก็ทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีงบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ในที่สุดสมาชิกทุกคนก็เข้าใจตรงกันว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่มีวาระเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ในระหว่างการประชุม เจ้าหน้าที่สำนักกิจการได้บอกเรื่องที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้อง อีกทั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาบางคนได้เตือนให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้อง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ยื่นบัญชีฯ นอกจากคำให้การของพยานบุคคลดังกล่าวแล้ว ยังได้ความจากเอกสารอีก ๒ ฉบับ คือ หนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เรื่อง การประชุมชี้แจงการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (จัดโดยกรมการปกครอง) และหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา แจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิก

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท เห็นว่า พยานหลักฐานของผู้ร้องรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ในปี ๒๕๔๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย แต่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ผู้ถูกร้องอ้างความเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เมื่อได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความให้ละเอียด ส่วนหนังสือของสำนักงานผู้ร้องที่ส่งมานั้นก็เข้าใจว่าเป็นการเตือนผู้ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยทั่วไป ไม่ได้เจาะจงเฉพาะผู้ถูกร้อง และอ้างว่ามีปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเรื่องหนี้สิน จนไม่สนใจที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น เป็นข้อแก้ตัวที่รับฟังไม่ได้

สำหรับประเด็นที่ว่า ผู้ถูกร้องจะถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่า ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ไว้ว่า การพ้นจากตำแหน่งในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ...ฯลฯ...ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบมีการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง” ซึ่งแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี กรณีที่หนึ่ง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังดำรงตำแหน่งอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น หรือวันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำความผิด กรณีที่สอง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ให้พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง กรณีของผู้ถูกร้องขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งอยู่ จึงต้องให้พ้นตำแหน่งตามกรณีที่หนึ่ง คือนับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๑๒ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายปรีชา เถลิงวงษ์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาอุ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางเสาวนีย์

อัสวโรจน์ และนายอรุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอืด ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ คือ ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก ๑ คน คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร วินิจฉัยให้ยกคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ เนื่องจากประกาศนี้ไม่ใช่กฎหมายที่ออกโดยผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอืด ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

นายกระมล ทองธรรมชาติ	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจิระ บุญพจนสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายพันธ์ จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมานิต วิทยาเต็ม	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชะชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๕๓

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ๒ ประเด็น

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่านายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดให้นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ทั้งนี้มีข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

๑. นายสารินทร์ สะอิดี ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณีตามมาตรา ๒๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพราะตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ มีหน้าที่

ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และโดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท เป็นไปตามเกณฑ์ตาม ข้อ (๒) ดังนั้น นายสารินทร์ สะอีดี้ จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่รับตำแหน่งคือ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ มิได้ดำเนินการตลอดจนมิได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีหนังสือแจ้งนายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้อง โดยลงทะเบียนถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ๑ ฉบับ และนายสารินทร์ สะอีดี้ อีก ๓ ฉบับ ตามภูมิลำเนาหลักฐานของ สำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับ โดยหนังสือฉบับแรก ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และมีผู้รับแทนทุกฉบับ เช่น ฉบับที่ ๔ มีผู้รับแทนเป็นเสมียนป้อมชื่อ นางกุสุมา บะโตะ๊ะ รับเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๓

ในที่สุด นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้องได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ สรุปว่า ตนได้ยื่นบัญชีฯ ค่าช้ากว่ากำหนดเกินกว่า ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่า อบจ. ยะลา มีรายได้ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท ตนได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลา แล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียด และเข้าใจว่ารายได้ อบจ. ยะลาไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท มาโดยตลอด จึงมิได้ยื่นบัญชีฯ ต่อมาเมื่อมีหนังสือ จากสำนักงาน ป.ป.ช. ๔ ฉบับ ตนก็มิได้แจ้งให้ผู้ใดทราบ นายก อบจ. เคยเรียกไปให้ยื่นบัญชีฯ เนื่องจากได้รับหนังสือจากจังหวัด ตนจึงยื่นบัญชีฯ ตามคำสั่งนายก อบจ. ตนทราบดีว่าการจริงใจไม่ยื่น บัญชีฯ ตามกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายจะมีความผิด แต่เหตุที่ตนไม่ยื่นนั้น ตนคิดว่ารายได้ของ อบจ. ไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่น มิได้ไม่ยื่นบัญชีฯ โดยรู้ว่ารายได้ของ อบจ. ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่น และการที่ ได้รับจดหมายของสำนักงาน ป.ป.ช. แต่ละฉบับก็มิได้ดำเนินการใดๆ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากคิดว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ส่งหนังสือเตือนให้ผู้ไม่ยื่นบัญชีฯ ทุกคนยื่นบัญชีฯ โดยมีได้ เฉลียวใจว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะแจ้งให้ตนยื่นบัญชีฯ เนื่องจากรายได้ อบจ. ถึงเกณฑ์ต้องยื่นบัญชีฯ แล้ว ยังคงมั่นใจว่าตนไม่ต้องยื่นบัญชีฯ เพราะรายได้ อบจ. ยะลาในปี ๒๕๔๒ ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท และไม่คิดจะหาข้อมูลเพิ่มเติมแต่อย่างใด

สาเหตุที่ตนได้ยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เนื่องจากนายก อบจ. ยะลา ได้เรียกตนไป สั่งการให้ดำเนินการยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. โดยแจ้งว่าต้องยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง ไม่ยื่นไม่ได้ ตน จึงได้ยื่นบัญชีฯ และมีได้มีการพูดคุยกันเรื่องรายได้ไปอีก ตนได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ของ อบจ. ยะลา จากเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เมื่อมาให้ถ้อยคำที่สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้เข้าใจว่าต้องนำเอาเงินสะสมมารวมเป็น รายได้ของ อบจ. ด้วย จึงทำให้รายได้ อบจ. เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๔๒

ตนทราบว่าถ้าใจไม่ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบจะมีโทษให้เว้นวรรคทางการเมือง ๕ ปี แต่ไม่ทราบถึงโทษทางอาญา และตนก็ได้คิดจะหยุดดำเนินการทางการเมือง จึงมิได้เจตนาจะไม่ยื่น

๒. คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่านายสารินทร์ สะอีดี้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้นายสารินทร์ สะอีดี้ ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชีฯ รวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ ก็มีได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไปด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ทราบรวมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้นายสารินทร์ สะอีดี้ (ผู้ถูกร้อง) ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ประเด็นพิจารณาและคำวินิจฉัย

เมื่อพิจารณาจากคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาด รวม ๒ ประเด็น คือ

๑. วินิจฉัยชี้ขาดว่านายสารินทร์ สะอีดี้ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

๒. วินิจฉัยชี้ขาดให้นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามที่ผู้ร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาด หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

พิจารณาแล้ว ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒ แต่ตามคำร้องปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมีฐานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา) ตามประกาศเรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฉบับลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ถูกร้องเข้าใจว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท จึงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และในที่สุดได้ยื่นบัญชีฯ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ เกินกำหนดไป ๔๐๐ วัน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจง ผู้ถูกร้องยืนยันว่ามีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ของ อบจ. และไม่ได้ถามผู้ใดในเรื่องรายละเอียดของรายได้ดังกล่าวด้วยแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทราบแล้วว่า อบจ. มีรายได้เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ซึ่งทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ แต่ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจเอาเองโดยไม่สอบถามข้อมูลที่ต้องการ

พิจารณาแล้วเห็นว่า การเข้าใจผิดดังกล่าวไม่อาจนำมาเป็นเหตุเพื่อให้พ้นผิดได้ ประกอบกับผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจง ๔ ครั้ง จึงเพียงพอที่จะรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) จะต้องศึกษาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของตน ซึ่งผู้ถูกร้องยอมรับว่าไม่ได้สนใจหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อกำหนดว่าด้วยหน้าที่ของตน แม้จะได้รับหนังสือเตือนจากผู้ร้องถึง ๔ ฉบับ จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และไม่ยื่นบัญชีฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑)

ดังนั้น อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ประเด็นที่สอง นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามที่ผู้ร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาด หรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมีฐานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) และเมื่อวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แล้ว จึงมีประเด็นต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ระยะเวลาการต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเริ่มนับเมื่อใด พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตั้งแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ คือ ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามคำขอของผู้ร้อง ซึ่งเป็นไปตามนัยของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ที่ได้ให้รายละเอียดถึงระยะเวลาการต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้แล้ว เมื่อผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ ตามมาตรา ๒๕๒ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงวินิจฉัยชี้ขาดห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพอนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๕๓

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญความว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี กรณีขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดยะลา จากการตรวจสอบปรากฏว่าในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดังกล่าว มีผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จำนวน ๒๔ ราย ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาจำนวน ๒๔ รายดังกล่าว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่านายสารินทร์ สะอิดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ภายในเวลาที่กำหนด และมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงได้มีหนังสือถึงนายสารินทร์ สะอิดี เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว รวม ๔ ฉบับ

ฉบับที่ ๑ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๐๕.๐๓/๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ฉบับที่ ๒ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๐๕.๐๓/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓

ฉบับที่ ๓ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๐๕.๐๓/๓๕๗ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

ฉบับที่ ๔ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๐๕.๐๓/๔๕๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ปรากฏว่านายสารินทร์ สะอิดี ไม่ได้ชี้แจงเหตุผลในการไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่อย่างใด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่านายสารินทร์ สะอิดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอิดี มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนดเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่านายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาด ให้นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

นายสารินทร์ สะอีดี ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหาว่าไม่มีเจตนาฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ โดยเข้าใจว่ารายได้ตามที่กล่าวข้างต้นยังไม่ถึง ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

**บทบัญญัติแห่งกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง
รัฐธรรมนูญ**

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

“มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

“มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
- (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
- (๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
- (๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

“มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ”

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชี

- (๑) องค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท
- (๒) องค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท
- (๓) เทศบาลตำบลและเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท
- (๔) เมืองพัทยา ที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท

จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญได้กำหนดตัวบุคคล “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ไว้หกประเภทที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่เป็นปัญหาคดีนี้คือผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามมาตรา ๒๕๑ (๖) ถ้อยคำตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่นก็ดีหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นก็ดี ที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินต้องเป็นกรณี “ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งมีความหมายว่าบัญญัติโดยผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา รัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมาตรา ๔ บัญญัติถึงนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า ..... (๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร (๙) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” พิจารณาแล้ว มาตรา ๕ ดังกล่าว ได้บัญญัติถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มาจากผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นใน (๓) และ (๘) ไว้ชัดเจน แต่ใน (๕) กลับบัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสามารถกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้กำหนดเกณฑ์รายได้ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ เห็นว่าการกำหนดดังกล่าวถือว่าไม่ได้ผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไม่มีอำนาจออกประกาศกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ได้ เนื่องจากประกาศเช่นว่านี้ไม่ใช่ “ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ที่ออกโดยผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๖) เมื่อได้วินิจฉัยดังกล่าวแล้ว ปัญหาอื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมณีชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง ได้ความว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒

ต่อมาได้มีประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีรายได้ตามประกาศดังกล่าวมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ผู้ร้องได้ตรวจสอบ พบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวัน จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๔ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๓ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๓๕๗ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับที่ ๔ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๕๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

หนังสือฉบับที่ ๑ ส่งไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ส่วนอีก ๓ ฉบับส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้ถูกร้อง ปราบกฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า มีผู้รับแทน

ผู้ถูกร้องและพยาน ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ในชั้นสอบสวน ได้ความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาจะดำเนินการจัดประชุมเกี่ยวกับงบประมาณ ปีละ ๒ - ๓ ครั้ง ก่อนการประชุมทุกครั้งเจ้าหน้าที่จะส่งวาระการประชุมให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาทราบก่อนล่วงหน้า ประมาณ ๗ วัน สมาชิกส่วนใหญ่จะเข้าประชุมและมีการชี้แจงเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ผลการประชุมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ปราบกฏว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีงบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ซึ่งสมาชิกสภาจะต้องยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง นายอาชีส เบ็ญหาวัน นายกองการบริหารส่วนจังหวัดยะลาได้บอกผู้ถูกร้องว่า ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีฯ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง นอกจากนี้ยังมีพยานเอกสารอีก ๒ ฉบับ คือ หนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ด่วนที่สุด ที่ ยล ๕๑๐๐๑/๑๖๒ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่อง การประชุมชี้แจงการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (จัดโดยกรมการปกครอง) และหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ฉบับ ด่วนที่สุด ที่ ยล ๕๑๐๐๑/ว ๑๗๕ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่อง การแสดงบัญชีทรัพย์สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท

จึงเห็นได้ว่าจากพยานบุคคลและพยานเอกสารดังกล่าวฟังประกอบกันได้ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปี ๒๕๕๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท และผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กำหนดตามกฎหมาย แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ การที่ผู้ถูกร้องอ้างความเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อย

ล้านบาท และเมื่อได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความให้ละเอียด ส่วนหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ของผู้ร้องที่ส่งมา ผู้ถูกร้องก็เข้าใจว่าเป็นการเตือนสำหรับผู้ไม่ยื่นบัญชีฯ โดยทั่วๆ ไป ไม่ได้ระบุเจาะจงเฉพาะผู้ถูกร้อง และผู้ถูกร้องยังอ้างปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยตลอดจนหนี้สิน ที่มีอยู่ จนไม่สนใจที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น ไม่มีเหตุผลให้รับฟังได้ การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ตามที่ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา บอกให้ยื่นนั้นก็ล่วงเวลาที่ต้องยื่นบัญชีฯ กว่า ๔๐๐ วัน จาก ข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

ผู้ร้องได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ และมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จึงเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดให้ นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนด ต้องยื่นบัญชีฯ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ จึงรับคำร้องไว้วินิจฉัยชี้ขาด และส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้อง เพื่อยื่นคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหา ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ตามที่ผู้ร้องระบุไว้ในรายละเอียด คือ ผู้ถูกร้อง ทราบเฉพาะรายได้ในแต่ละปีที่น่ามารวมแล้ว โดยรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ไม่ถึง เกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท เพราะผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่รวมเอาเงินสะสมมาคิดรวมไว้ด้วย และผู้ถูกร้อง ไม่มีเจตนาหรือจงใจปฏิบัติตนให้ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่มีบทลงโทษสถานหนัก เพียงแต่เข้าใจ คลาดเคลื่อนในเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเท่านั้น และไม่เคยปฏิบัติที่เป็นการฝ่าฝืน กฎหมายทั้งทางอาญาและทางแพ่ง โดยผู้ถูกร้องได้ยืนยันว่า การปฏิบัติตนของผู้ถูกร้องเป็นไปโดยไม่ได้มี เจตนาขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า การแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินล่าช้าต่อผู้ร้องนั้น เป็นไปเพราะความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและมีได้จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง แล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาดตามคำร้องมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ กำหนดไว้ แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนด

ปัญหาว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือไม่ นั้น เห็นว่า กรณีตามคำร้อง ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในเวลาที่กำหนด และได้แจ้งเหตุต่อผู้ร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีหนังสือแจ้งไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาและผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับ ดังกล่าวข้างต้น โดยมีหลักฐานแสดงว่าผู้ถูกร้องได้ทราบหนังสือทั้งสี่ฉบับแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ยื่นบัญชีฯ หรือชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องอ้างว่า เหตุไม่ยื่นบัญชีฯ เพราะเป็นการเข้าใจคลาดเคลื่อน และเข้าใจผิดว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่รวมถึงเงินสะสมด้วย ผู้ถูกร้องเห็นว่า รายได้รวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เมื่อรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท จึงไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ความว่า ในการประชุมสภาแต่ละปี จะประชุมเกี่ยวกับงบประมาณ ปีละ ๒ - ๓ ครั้ง ก่อนการประชุมจะส่งวาระการประชุมให้ผู้บริหาร และสมาชิกทราบก่อนประมาณ ๗ วัน จะมีการชี้แจงเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดและงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเป็นเรื่องที่เปิดเผย เมื่อสำนักงานของผู้ร้องมีหนังสือให้แจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยได้แจ้งให้ทราบทุกคนแล้ว โดยเฉพาะผู้ถูกร้องได้แจ้งให้ไปพบเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาด้วย ผู้ถูกร้องก็ทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีงบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ในที่สุดสมาชิกทุกคนก็เข้าใจตรงกันว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ดังนั้นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้อง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ยื่นบัญชีฯ นอกจากนี้ยังได้ความจากเอกสารอีก ๒ ฉบับ ยืนยันว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท เห็นว่า พยานหลักฐานของผู้ร้องรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้อง

ทราบว่าการบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปี ๒๕๕๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย แต่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ผู้ถูกร้องอ้างความเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เมื่อได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความให้ละเอียด ส่วนหนังสือของสำนักงานผู้ร้องที่ส่งมานั้น ก็เข้าใจว่าเป็นการเตือนผู้ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยทั่วๆ ไป ไม่ได้เจาะจงเฉพาะผู้ถูกร้องและอ้างว่ามีปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเรื่องหนี้สิน จนไม่สนใจที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น เป็นข้อแก้ตัวที่ไม่มีเหตุผลสนับสนุน

สำหรับประเด็นที่ว่า ผู้ถูกร้องจะถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่เมื่อใด นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่า ปัญหานี้ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ไว้ว่า การพ้นจากตำแหน่งในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ... ฯลฯ... ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง” ซึ่งแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี

กรณีที่หนึ่ง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังดำรงตำแหน่งอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำความผิดดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น หรือวันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำความผิดดังกล่าว

กรณีที่สอง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ให้พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง

กรณีของผู้ถูกร้องขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งอยู่ จึงต้องให้พ้นตำแหน่งตามกรณีที่หนึ่ง คือนับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๑๒ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายปรีชา เถลิงมณีชัย นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาอุ นายสุจิต

บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอืด ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ คือ ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก ๑ คน คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร วินิจฉัยให้ยกคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ เนื่องจากประกาศนี้ไม่ใช่กฎหมายที่ออกโดยผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอืด ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอืดดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

สรุปข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอืดดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า

๑. นายสารินทร์ สะอืดดี ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๒๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญ

๒. การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ของนายสารินทร์ สะอืดดี ด้วยสาเหตุ

(๑) เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๕.๖๕ บาท เป็นไปตามเกณฑ์ตามข้อ (๑) ดังนั้น นายสารินทร์ สะอีดี้ จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่รับตำแหน่งคือ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึง วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ มิได้ดำเนินการตลอดจนมิได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

๓. สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีหนังสือถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับ ดังนี้

(๑) หนังสือฉบับแรก ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้รับเป็นเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รับเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓

(๒) หนังสืออีก ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ ตามภูมิลำเนาปรากฏหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย หนังสือ ๓ ฉบับ ดังกล่าวมีการรับดังนี้ ฉบับที่ ๒ ผู้รับแทนเป็นเสมียนป้อม (ลายมือชื่ออ่านไม่ออก) รับเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๓ ผู้รับแทนเป็นคนในบ้านชื่อสาว รับเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๔ ผู้รับแทนเป็นเสมียนป้อมชื่อนางกุสุมา บะโตะะ รับเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

การยื่นบัญชีฯ ของนายสารินทร์ สะอีดี้ เป็นดังนี้

ดำรงตำแหน่ง	เข้ารับตำแหน่ง	กำหนดยื่นบัญชีฯ	ยื่นบัญชีฯ
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา	๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	๕ มีนาคม ๒๕๕๓ (ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับตำแหน่ง)	๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ (เกิน ๔๐๐ วัน)

๔. นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกกล่าวหา เป็นสมาชิกสภาฯ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ สรุปว่า ตนได้ยื่นบัญชีฯ ถ้าช้าเกินกว่ากำหนด ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ยะลา มีรายได้ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท ตนได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลาแล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียด และเข้าใจว่ารายได้ อบจ. ยะลาไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท มาโดยตลอดจึงมิได้ยื่นบัญชีฯ ต่อมา มีหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ๔ ฉบับ ตนก็มิได้แจ้งให้ผู้ใดทราบ นายก อบจ. ยะลา เคยเรียกไปยื่นบัญชีฯ เนื่องจากได้รับหนังสือจาก

จังหวัด คนจึงยื่นบัญชีฯ ตามคำสั่งนายก อบจ. ยะลา ตนทราบดีว่าการจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ตามกำหนด ระยะเวลาตามกฎหมายจะมีความผิด แต่เหตุที่คนไม่ยื่นนั้น ตนคิดว่ารายได้ของ อบจ.ไม่ถึงเกณฑ์ต้องยื่น มิได้ไม่ยื่นบัญชีฯ โดยรู้ว่ารายได้ของ อบจ. ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่น และการที่ได้รับจดหมายของสำนักงาน ป.ป.ช. แต่ละฉบับก็มีได้ดำเนินการใดๆ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากคิดว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ส่งหนังสือเตือนให้ผู้ไม่ยื่นบัญชีฯ ทุกคนยื่นบัญชีฯ โดยมีได้เฉลียวใจว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะแจ้งให้คน ยื่นบัญชีฯ เนื่องจากรายได้ อบจ. ยะลา ถึงเกณฑ์ต้องยื่นบัญชีฯ แล้ว ยังคงมั่นใจว่าตนไม่ต้องยื่นบัญชีฯ เพราะรายได้ อบจ. ยะลาในปี ๒๕๕๒ ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท และไม่คิดจะหาข้อมูลเพิ่มเติมแต่อย่างใด สาเหตุที่ตนได้ยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เนื่องจากนายก อบจ. ยะลาได้เรียกตนไปสั่งการให้ดำเนินการ ยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. โดยแจ้งว่าต้องยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง ไม่ยื่นไม่ได้ตนจึงได้ยื่นบัญชีฯ และได้มีการพูดคุยกันเรื่องรายได้ อีก ตนได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ของ อบจ. ยะลา จากเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เมื่อมาให้ถ้อยคำที่สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้เข้าใจว่าต้องนำเอาเงินสะสมมารวมเป็นรายได้ของ อบจ. ด้วย จึงทำให้รายได้ อบจ. เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๒ ตนทราบว่าถ้าจงใจไม่ยื่นบัญชีฯและเอกสาร ประกอบจะมีโทษให้เว้นวรรคทางการเมือง ๕ ปี แต่ไม่ทราบถึงโทษทางอาญา และตนก็ได้คิดจะหยุด ดำเนินการทางการเมือง จึงมิได้เจตนาจะไม่ยื่น

๕. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ มีมติเป็นเอกฉันท์ ว่านายสารินทร์ สะอิดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอิดี มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้นายสารินทร์ สะอิดี ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชีรวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่นายสารินทร์ สะอิดี ก็มีได้แจ้งเหตุผล

ของการไม่ยื่นบัญชี หรือดำเนินการยื่นบัญชี ให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กำหนด

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไปด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์และแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ทราบ รวมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้นายสารินทร์ สะอืดดี (ผู้ถูกร้อง) ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องได้ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาส่งถึงสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ สรุปใจความว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา โดยเข้าใจว่ารายได้ดังกล่าวไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท โดยไม่ได้นำเงินสะสมมารวมด้วย

ข้อกฎหมาย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีทีบุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีทีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ

มาตรา ๓๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือใจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการใจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.... (๒) องค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท โดยให้รายได้ที่กำหนดข้างต้นหมายถึงรายได้ รวมเงินอุดหนุน เงินสะสมและเงินกู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ในปีงบประมาณที่ผ่านมา

ประเด็นการวินิจฉัย

เมื่อพิจารณาจากคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาด รวม ๒ ประเด็น คือ

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่านายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่
๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดให้นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ กำหนดไว้ ข้อเท็จจริงตามคำร้อง ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ยะลา) เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องเข้าใจว่ารายได้องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยะลา มีไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท จึงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อมาได้ยื่นบัญชีฯ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เกินกำหนดไป ๔๐๐ วัน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องยื่น คำชี้แจง ผู้ถูกร้องยืนยันว่ามีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ของ อบจ. และไม่ได้อ่านผู้ใดในเรื่อง รายละเอียดของรายได้ดังกล่าวด้วยแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทราบแล้วว่า อบจ. มีรายได้เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ แต่ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจเอาเองโดยไม่สอบถามข้อมูลที่ต้องการ การเข้าใจผิดดังกล่าวไม่อาจนำมาเป็นเหตุ เพื่อให้พ้นผิดได้ ประกอบกับผู้ร้องมีหนังสือแจ้งมาที่ผู้ถูกร้อง ๔ ครั้งแต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ชี้แจงถึงเหตุ ที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด จึงเพียงพอที่จะรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) จึงใจ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในระยะเวลา ที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง

เมื่อวินิจฉัยชี้ขาดแล้วว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ กรณี เข้ารับตำแหน่ง มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะที่ศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ตามมาตรา ๒๕๒ คือ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ ใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ อันเป็นวันครบกำหนดที่ต้องยื่นบัญชีฯ

นายพัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล ธรรมัน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๓

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาด กรณี นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ดังนี้

๑. นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง วันพ้นจากตำแหน่ง และวันพ้นตำแหน่งครบหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง วันพ้นจากตำแหน่ง และวันพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี โดยจะต้องยื่นกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

๒. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือแจ้งให้ นายสารินทร์ สะอิดี ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๓๕๗ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และครั้งที่ ๔ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สิน ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ เกินกำหนด ๕๐๐ วัน โดยอ้างว่า เหตุที่ยื่นคำข่า
เกินกำหนดเพราะคิดว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่ถึงเกณฑ์ที่ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีฯ
และผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาจนถึงปัจจุบัน

๓. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ วันที่ ๗ สิงหาคม
๒๕๕๖ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ ๘ เสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในกำหนดเวลา และส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้อง ได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖
สรุปว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา โดยเข้าใจว่ารายได้
ดังกล่าวไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท โดยไม่ได้นำเงินสะสมมารวมด้วย ผู้ถูกร้องไม่ได้มีเจตนา หรือ
ไม่ได้จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินภายในกำหนดเวลาแต่อย่างใด

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

ฯลฯ

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริง
ของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษี
ที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้
ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง
หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒
มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๑ล๑

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

๑ล๑

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ

มาตรา ๓๓ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้วให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบภายในกำหนดต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ข้ออ้างของผู้ถูกร้องว่า ผู้ถูกร้องเข้าใจผิดคิดว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท แต่ผู้ถูกร้องรับว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แจ้งว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาทและให้สมาชิกฯ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ผู้ถูกร้องอ่านข้อความในหนังสือดังกล่าวไม่ละเอียด ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ เกินกำหนด ๔๐๐ วัน ข้ออ้างของผู้ถูกร้องรับฟังไม่ได้ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในกำหนดสามสิบวันต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในกำหนดเวลาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เสนอคำร้อง ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ขอให้พิจารณาตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า นายสารินทร์ สะอิดดี ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๒๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีหนังสือถึงนายสารินทร์ สะอิดดี เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับ ดังนี้ หนังสือฉบับแรก ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้รับเป็นเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รับเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ หนังสืออีก ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยส่งเป็นจดหมายลงทะเบียน

ตอบรับถึงนายสารินทร์ สะอีดี ตามภูมิลำเนาปรากฏหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย หนังสือ ๓ ฉบับดังกล่าวมีการรับดังนี้ ฉบับที่ ๒ ผู้รับแทนเป็นเสมียน (ลายมือชื่ออ่านไม่ออก) รับเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๓ ผู้รับแทนเป็นคนในบ้านชื่อสาว รับเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๔ ผู้รับแทนเป็นเสมียน ชื่อนางกุสุมา บะโตะ๊ะ รับเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

การยื่นบัญชีของนายสารินทร์ สะอีดี เป็นดังนี้

ดำรงตำแหน่ง	เข้ารับตำแหน่ง	กำหนดยื่นบัญชี	ยื่นบัญชี
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา	๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	๕ มีนาคม ๒๕๕๓ (ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับตำแหน่ง)	๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ (เกิน ๔๐๐ วัน)

นายสารินทร์ สะอีดี ผู้ถูกร้อง ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ สรุปว่า ตนได้ยื่นบัญชี ค่าช่ากว่ากำหนดเกินกว่า ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่า อบจ. ยะลา มีรายได้ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท ตนได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลา แล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียด และเข้าใจว่ารายได้ อบจ. ยะลาไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท มาโดยตลอด จึงมิได้ยื่นบัญชี ต่อมาได้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ๔ ฉบับ ตนก็มีได้แจ้งให้ผู้ใดทราบ นายก อบจ. เคยเรียกไปให้ยื่นบัญชี เนื่องจากได้รับหนังสือจากจังหวัด ตนจึงยื่นบัญชี ตามคำสั่งนายก อบจ. ตนทราบดีว่าการจงใจไม่ยื่นบัญชี ตามกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายจะมีความผิดแต่เหตุที่ตนไม่ยื่นนั้น ตนคิดว่ารายได้ของ อบจ. ไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่น มิได้ไม่ยื่นบัญชีโดยรู้ว่ารายได้ของ อบจ. ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่น และการที่ได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. แต่ละฉบับก็มิได้ดำเนินการใดๆ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากคิดว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ส่งหนังสือเตือนให้ผู้ไม่ยื่นบัญชีทุกคนยื่นบัญชี โดยมีได้เฉลียวใจว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะจงใจให้ตนยื่นบัญชี เนื่องจากรายได้ อบจ. ถึงเกณฑ์ต้องยื่นบัญชีแล้ว ยังคงมั่นใจว่าตนไม่ต้องยื่นบัญชี เพราะรายได้ อบจ. ยะลาในปี ๒๕๕๒ ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท และไม่คิดจะหาข้อมูลเพิ่มเติมแต่อย่างใด

สาเหตุที่ตนได้ยื่นบัญชีต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เนื่องจากนายอ. ออบจ. ยะลา ได้เรียกตนไปสั่งการให้ดำเนินการยื่นบัญชีต่อสำนักงาน ป.ป.ช. โดยแจ้งว่าต้องยื่นบัญชีให้ถูกต้อง ไม่ยื่นไม่ได้ ตนจึงได้ยื่นบัญชีและมีได้มีการพูดคุยกันเรื่องรายได้ไปอีก ตนได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ของ ออบจ. ยะลา จากเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เมื่อมาให้ถ้อยคำที่สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้เข้าใจว่าต้องนำเอาเงินสะสมมารวมเป็นรายได้ของ ออบจ. ด้วย จึงทำให้รายได้ ออบจ. เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๒ ตนทราบว่าถ้าใจไม่ยื่นบัญชีและเอกสารประกอบจะมีโทษให้เว้นวรรคทางการเมือง ๕ ปี แต่ไม่ทราบถึงโทษทางอาญา และตนก็ได้คิดจะหยุดดำเนินการทางการเมือง จึงมิได้เจตนาจะไม่ยื่น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่านายสารินทร์ สะอิดดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอิดดี มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้นายสารินทร์ สะอิดดี ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชีรวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่นายสารินทร์ สะอิดดี ก็มีได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด

ผู้ถูกร้องได้ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาส่งถึงสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ สรุปใจความว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา โดยเข้าใจว่ารายได้ดังกล่าวไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท โดยไม่ได้นำเงินสะสมมารวมด้วย เมื่อพิจารณาจากคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาด รวม ๒ ประเด็น คือ

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่านายสารินทร์ สะอีดี้ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดให้นายสารินทร์ สะอีดี้ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

“มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

“มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ในวรรคสอง (๕) ว่า “ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

“มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ”

“มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงรับกันทั้งฝ่ายผู้ร้องและนายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้องว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ในปีงบประมาณก่อน (ปีงบประมาณ ๒๕๕๒) ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ โดยต้องยื่นภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่ง คือภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เกินระยะเวลาที่ต้องยื่นตามกฎหมายไปถึงสี่ร้อยกว่าวัน ประเด็นที่จะวินิจฉัยคือการที่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในระยะเวลาตามกฎหมายนั้น เป็นการกระทำโดยการจงใจหรือไม่

พิจารณาแล้วผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องปักใจเชื่อโดยตลอดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณก่อน (๒๕๕๒) ไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท ทั้ง ๆ ที่ได้รับหนังสือสำนักงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาแจ้งให้กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาขึ้นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แล้ว หนังสือเดือนของสำนักงาน ป.ป.ช. หลายฉบับ ผู้ถูกร้องก็ได้รับ และยังทราบว่ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาส่วนใหญ่ได้ขึ้น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว และทราบโทษของการจงใจไม่ขึ้น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวด้วย ข้อแก้ตัวว่าได้รับหนังสือแจ้งขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยะลาแล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียด ส่วนหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. นั้น ผู้ถูกร้องก็คิดว่า เป็นหนังสือเดือนทั่ว ๆ ไป มิได้เฉลียวใจว่าจะแจ้งให้ตนขึ้นบัญชีฯ พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงว่าผู้ถูกร้อง มิได้เอาใจใส่ต่อความรับผิดชอบตามกฎหมายในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับการเลือกตั้งมาให้เป็นสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเลย การอ้างว่าไม่ทราบตัวเลขการเงินของสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยะลาในปีงบประมาณก่อน ก็ผิดวิสัยของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งต้องเอาใจใส่ต่อภาระหน้าที่และสนใจความเป็นไปขององค์การที่ตนเป็นสมาชิกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวเลขดังกล่าวเป็นตัวเลขที่กำหนดหน้าที่ของตนเกี่ยวกับการขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้นล่วงเลยเวลาที่กำหนดไว้แล้วถึงสี่ร้อยกว่าวัน จึงยอมทำบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินขึ้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยเหตุผลง่าย ๆ ว่าเนื่องจากนายกององค์การ บริหารส่วนจังหวัดยะลาได้เรียกตนไปสั่งให้ดำเนินการ การละเลยไม่เอาใจใส่ถึงขนาดดังกล่าวนี้ ถือได้ว่าเป็นการจงใจไม่ขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

จึงวินิจฉัยให้ผู้ร้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน คือ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชาชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิตี ผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยะลา จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

ข้อเท็จจริง สรุปว่า ผู้ถูกร้อง เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง เมื่อเข้ารับตำแหน่ง ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ให้ผู้บริหาร และสมาชิกสภาฯ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ของผู้ร้อง จะได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ดังกล่าว รวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ตามลำดับแล้วก็ตาม ทั้งไม่ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญฯ และรับไว้พิจารณา วินิจฉัย แจ้งให้ผู้ร้องทราบ และสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจง

ผู้ถูกร้อง ชี้แจง สรุปว่า เข้าใจผิดเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาว่ายังไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาทตามประกาศเรื่องกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ของผู้ร้อง โดยไม่ได้นำเงินสะสมมารวมเป็นรายได้ด้วย ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาจะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ แต่อย่างใด

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติตามคำร้อง โดยผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งคัดค้านว่า ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ตามคำร้อง และผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดมีว่า การที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งดังกล่าว เป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือไม่ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ เมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ภายในเวลาที่กำหนด และมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องก็ได้มีหนังสือเพื่อให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับดังที่ได้กล่าวแล้ว ผู้ถูกร้องก็มีได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน การที่ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำกับเจ้าพนักงานของผู้ร้อง และชี้แจงว่า เข้าใจผิดเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่นบัญชีฯ โดยไม่รวมเงินสะสมด้วย จึงไม่ได้ดำเนินการใดๆ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติม ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชีฯ แต่อย่างใด นั้น ไม่อาจเชื่อได้ว่าเป็นการไม่จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ได้ ตามพฤติการณ์เพียงพอที่จะฟังว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง แล้ว ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ... ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง “ดังนั้น ประเด็นที่จะวินิจฉัยชี้ขาดว่า ให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนับตั้งแต่วันที่ใดนั้น เห็นว่า ขณะพิจารณาเพื่อวินิจฉัยคำร้องนี้ ผู้ถูกร้องยังคงเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ซึ่งยังเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ และเมื่อผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในกำหนด ๓๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๗ เมื่อผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ผู้ถูกร้องจึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งจึงควรนับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ ดังกล่าว

จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง และห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ อีก เป็นเวลาห้าปี นับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

นายศักดิ์ เตชาชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ สรุปได้ดังนี้

นายสารินทร์ สะอิดี ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วันทุกครั้ง ที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี ตามมาตรา ๒๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) บัญญัติให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และ ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กร บริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ดังนั้น นายสารินทร์ สะอีดี้ จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่รับตำแหน่งคือ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ มิได้ดำเนินการตลอดจนมิได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) จึงมีหนังสือถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ ก็มีได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีดังกล่าวให้ถูกต้องแต่อย่างใด

นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกกล่าวหา ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ สรุปว่า การไม่ยื่นบัญชีดังกล่าว เนื่องจากเข้าใจว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท ตนได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาแล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียดและเข้าใจว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาทมาโดยตลอด จึงมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ และการที่ได้รับจดหมายของสำนักงาน ป.ป.ช. แต่ละฉบับก็มีได้ดำเนินการใดๆ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น เนื่องจากคิดว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ส่งหนังสือเตือนให้ผู้ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ทุกคนยื่นบัญชีดังกล่าว โดยมีได้เฉลียวใจว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะแจ้งให้ตนยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ เนื่องจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาถึงเกณฑ์ที่ตนต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ แล้ว ตนเองยังมั่นใจตลอดเวลาว่าไม่ต้องยื่นบัญชีดังกล่าว เพราะรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาในปี ๒๕๕๒ ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท และไม่คิดจะหาข้อมูลเพิ่มเติมแต่อย่างใด

ต่อมาผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ซึ่งล่าช้ากว่ากำหนด ๔๐๐ วัน ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ถึงสาเหตุที่ตนได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. ล่าช้าไปกว่ากำหนดถึง ๔๐๐ วัน นั้นว่า เนื่องจากนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ได้เรียกตนไปพบและสั่งการให้ดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. โดยแจ้งว่าต้องยื่นบัญชีให้ถูกต้อง ไม่ยื่นไม่ได้ ตนจึงได้ยื่นบัญชีดังกล่าวและมีได้มีการพูดคุยกันเรื่องรายได้ อีก ตนได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาจากเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เมื่อมาให้ถ้อยคำที่สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้เข้าใจว่าต้องนำเอาเงินสะสมมารวมเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาด้วย จึงทำให้รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๒

ผู้ถูกร้องทราบว่า ถ้าจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จะมีโทษห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ๕ ปี แต่ไม่ทราบถึงโทษทางอาญาและตน ก็มีได้คิดจะหยุดดำเนินการทางการเมือง จึงมิได้มีเจตนาจะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติเป็นเอกฉันท์ ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่านายสารินทร์ สะอิดดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอิดดี มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้นายสารินทร์ สะอิดดี ทราบถึง หน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชี รวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่นายสารินทร์ สะอิดดี ก็มีได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า นายสารินทร์ สะอิดดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ซึ่งมีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ และตามมาตรา ๔ มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือแจ้งให้นายสารินทร์ สะอีดี้ ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวม ๔ ครั้ง แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ ก็มิได้แจ้งเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือ ดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงรับฟังต่อไปได้ว่า ต่อมา นายสารินทร์ สะอีดี้ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ โดยยื่นล่าช้าเกินกว่ากำหนด ๔๐๐ วัน ผู้ถูกร้องอ้างว่าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ล่าช้า เนื่องจากเกิดความเข้าใจว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท เลยไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้น และเพิ่งมาทราบเอาเมื่อนายกองการบริหารส่วนจังหวัดเรียกตนให้ไปพบและสั่งการให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ เป็นเหตุผลที่รับฟังไม่ได้ เพราะทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาได้มีหนังสือแจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพราะมีรายได้หรืองบประมาณเกิน ๑๐๐ ล้านบาท และมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา อย่างน้อย ๔ คน คือ ๑. นายมาหะมะอนัน มูณะ ๒. นายมะหะมะ วาแมดีซา ๓. นายประทีป รัตนมณี และ ๔. นายชุกาโน มะทา ว่า ได้รับทราบจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ จึงน่าจะเชื่อได้ว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ ได้รับทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ นอกจากนั้นในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาในช่วงปี ๒๕๔๓ ก็มีวาระการประชุมเกี่ยวกับงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เช่น ได้แก่การประชุมสมัยสามัญสมัยที่ ๑ ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๔๓ ซึ่งมีนายสารินทร์ สะอีดี้ เข้าร่วมประชุมอยู่ด้วย นายสารินทร์ สะอีดี้ น่าจะต้องทราบถึงรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ว่าเกิน ๑๐๐ ล้านบาท

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง และให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่ง

๒. นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ ดังนี้

๑. นายสารินทร์ สะอิดี ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๒. ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาทมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วันทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี

๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีผู้บริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จำนวน ๒๔ ราย มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และประกาศฯ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด และมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๔ ฉบับ ฉบับแรก ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และหนังสืออีก ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ตามลำดับ ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ ตามภูมิลำเนา ณ บ้านเลขที่ ๒๖/๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลลิคิล อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

๔. เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับพยานเอกสาร เรื่องการ แสดงบัญชีทรัพย์สินของผู้บริหารท้องถิ่น โดยแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท (รวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้) ดังนั้น ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ทุกคนมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี สำเนารายชื่อ ผู้เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ประกอบด้วยผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยะลา จำนวน ๒๔ คน โดยนายสารินทร์ สะอีดี้ เข้าร่วมประชุมด้วย พยานบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เช่น ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นต้น และ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๕ คน ในจำนวนนี้ รวมทั้งประธานสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยะลา และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา สรุปว่า สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยะลา ส่วนใหญ่เข้าใจเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และหลักเกณฑ์การยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ รวมทั้งได้ยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินฯ ตามที่ได้รับแจ้ง จากสำนักงาน ป.ป.ช.

๕. นายสารินทร์ สะอีดี้ ให้ถ้อยคำเพิ่มเติมจากที่ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ว่า เหตุที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อสำนักงาน ป.ป.ช.

ล่าช้าเกินกำหนดกว่า ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และการที่ได้รับจดหมายของสำนักงาน ป.ป.ช. แต่ละฉบับก็มิได้ดำเนินการใดๆ และมีได้หาข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากเข้าใจว่าเป็นหนังสือเตือนให้ผู้ไม่ยื่นบัญชีทุกคนยื่นบัญชี สาเหตุที่ตนยื่นบัญชีต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เนื่องจากนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาได้สั่งการให้ยื่นบัญชีต่อสำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. จึงเข้าใจว่าต้องนำเงินสะสมมารวมเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย ทำให้รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๒

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้นายสารินทร์ สะอีดี้ ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชี รวม ๔ ครั้ง แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ ก็มิได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณา วินิจฉัย และแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องทราบ รวมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้อง ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปว่า เข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา โดยเข้าใจว่ายังไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท เพราะไม่ได้นำเงินสะสมที่มีอยู่มารวมด้วย ไม่ได้มีเจตนาหรือจงใจ ปฏิบัติขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัย ๒ ประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง นายสารินทร์ สะอีดี้ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

ประเด็นที่สอง นายสารินทร์ สะอีดี้ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง เมื่อใด

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๕๑ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

มาตรา ๒๕๒ “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๒๕๕ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๑๕ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๓๒ “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ”

มาตรา ๓๔ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

มาตรา ๑๑๕ “เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า

ประเด็นที่หนึ่ง นายสารินทร์ สะอิดี ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท โดยรวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย และข้อเท็จจริงองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้รวม ๑๓๕ ล้านบาทเศษ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ แต่นายสารินทร์ สะอิดี เข้าใจว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาทเพราะไม่รวมเงินสะสม แม้ได้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. แจ้งให้นายสารินทร์ สะอิดี ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชี รวม ๔ ครั้ง แต่นายสารินทร์ สะอิดี มิได้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชีฯ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติม ภายหลังจึงได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินช้ากว่ากำหนด ๔๐๐ วัน การเข้าใจผิดของนายสารินทร์ สะอิดี ในเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา โดยไม่ยอมยื่นภายในกำหนดเวลาทั้ง ๆ ที่มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับรายได้

ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท พร้อมทั้งอธิบายหลักเกณฑ์การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และนายสารินทร์ สะอิดี ได้เข้าร่วมประชุมรับฟังเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาที่มีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินด้วย แต่นายสารินทร์ สะอิดี ไม่ยอมยื่นบัญชีฯ และไม่ชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชีต่อสำนักงาน ป.ป.ช. แม้ได้รับแจ้งให้ยื่นบัญชีและชี้แจงเหตุผล ๔ ครั้ง ในที่สุดนายสารินทร์ สะอิดี ได้ยื่นบัญชีช้ากว่ากำหนด ๔๐๐ วัน ข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงฟังได้ว่า นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา

ประเด็นที่สอง ข้อเท็จจริงตามคำร้อง นายสารินทร์ สะอิดี ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) เมื่อนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา นายสารินทร์ สะอิดี จึงต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลานั้นนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นคือภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๗

เรื่อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

สรุปข้อเท็จจริง

ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๗

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา) เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องเข้าใจว่ารายได้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท จึงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ต่อมาได้ยื่นบัญชีฯ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ เกินกำหนดไป ๔๐๐ วัน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจง ผู้ถูกร้องยืนยันว่ามีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ของ อบจ. และไม่ได้ถามผู้ใดในเรื่องรายละเอียดของรายได้ดังกล่าวด้วย แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทราบว่ามีรายได้เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ แต่ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจเอาเองโดยไม่สอบถาม ข้อมูลที่ถูกต้อง การเข้าใจผิดดังกล่าวไม่อาจนำมาเป็นเหตุเพื่อให้พ้นผิดได้ ประกอบกับผู้ร้องมีหนังสือแจ้งมาที่ผู้ถูกร้อง ๔ ครั้ง จึงเพียงพอที่จะรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และไม่ยื่นบัญชีฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ จึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ประเด็นที่ ๒ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และมาตรา ๒๕๒ เมื่อวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แล้ว มีประเด็นว่า ระยะเวลาการต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเริ่มต้นนับเมื่อใด

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ นายประยุทธ มหากิจศิริ จงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ อธิบายคำว่า “วันที่พ้นจากตำแหน่ง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ไว้ดังนี้

“กรณีที่หนึ่ง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำรงตำแหน่งอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น หรือวันที่ผู้ร้องพบการกระทำดังกล่าว...”

จากหลักเรื่อง “การพ้นจากตำแหน่ง” ดังกล่าว เมื่อนำมาปรับกับข้อเท็จจริงตามคำร้อง ปรากฏว่าผู้ถูกร้องครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงต้องถือว่าผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง ในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

จึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และ เอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๓

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
กรณีนายสารินทร์ สะอีดี้ ใจใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสาร
ประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง
ยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า

ข้อ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้
กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน
ทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒ กรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาจากการตรวจสอบปรากฏว่าในปีงบประมาณ
๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์
ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว มีผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา
จำนวน ๒๔ ราย ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จำนวน ๒๔ ราย ดังกล่าว
มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนด
เกณฑ์รายได้ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์
๒๕๕๓ แต่จากการตรวจสอบปรากฏว่านายสารินทร์ สะอีดี้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา
ผู้ถูกร้อง ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนดและมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ เพื่อให้ชี้แจง
ข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว รวม ๔ ฉบับ

ฉบับที่ ๑ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ถัด ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ฉบับที่ ๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ถัด ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓

ฉบับที่ ๓ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ถัด ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๓๕๗ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

ฉบับที่ ๔ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ถัด ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๕๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

หนังสือฉบับแรกได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และหนังสืออีก ๓ ฉบับ ได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ ตามภูมิลำเนา ณ บ้านเลขที่ ๒๖/๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลลิคิล อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียนกระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๓ เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้รวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องนี้ ดังนี้

(๑) สำเนาภาพถ่ายหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ที่ ยล ๕๑๐๐๑/ว ๑๗๕ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่องการแสดงบัญชีทรัพย์สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาทราบว่างค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้หรืองบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท (รวมเงินอุดหนุน เงินสะสมและเงินกู้) ดังนั้น ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาทุกท่าน มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี

(๒) สำเนาภาพถ่ายบัญชีรายชื่อผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ซึ่งมีลายเซ็นผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๒๕ คน รวมทั้งนายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

(๓) สำเนาภาพถ่ายระเบียบวาระการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาในปี ๒๕๕๓ รวม ๓ ครั้ง ซึ่งมีญัตติเรื่องการขออนุมัติจ่ายขาดเงินสะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา

(๔) สำเนาภาพถ่ายหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ค่วนที่สุด ที่ ยล ๕๑๐๐๑/๑๖๒ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่องการประชุมชี้แจงการแสดงบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยแจ้งให้ประธานชี้แจงเรื่องการยื่นบัญชีฯ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่านายสารินทร์ สะอิดดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้ถูกร้อง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ แต่นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้อง มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชี รวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้อง ก็มิได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และให้นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้อง พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ระบุไว้ในรายละเอียด กล่าวคือ ผู้ถูกร้องทราบเฉพาะรายได้ในแต่ละปีที่น่ามารวมแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ยังไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท แต่ไม่ได้นำเงินสะสมที่มีอยู่มารวมไว้ ซึ่งผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ถามผู้ใดในเรื่องรายละเอียดของรายได้ที่ต้องรวมเอาเงินสะสมมาคิดด้วย ผู้ถูกร้องไม่ได้มีเจตนาหรือจงใจปฏิบัติขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพียงแต่เข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเท่านั้น

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องมิได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างไร

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ

มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี

กรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ปรากฏว่าในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่านายสารินทร์ สะอิดดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาผู้ถูกร้อง ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ภายในเวลาที่กำหนดและมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือถึงนายสารินทร์ สะอิดดี เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว รวม ๓ ฉบับ นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้อง ก็ไม่ชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชีฯ

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ หรือไม่

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คือไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ภายในกำหนดขณะเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา แต่ได้ยื่นบัญชีฯ หลังจากพ้นกำหนดแล้ว ๔๐๐ วัน

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีฯ ภายในกำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) จริง จึงมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งให้ ผู้ถูกร้องทราบว่าจะไม่ได้ยื่นบัญชีฯ

ตามที่กฎหมายกำหนดและขอให้ผู้ถูกร้องชี้แจงรวม ๓ ฉบับ ซึ่งผู้ถูกร้องก็ไม่ปฏิเสธว่าไม่ได้รับหนังสือดังกล่าวจึงต้องฟังว่าผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงาน ป.ป.ช. แล้ว นอกจากนั้นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาคนอื่นๆ ทุกคนได้ยื่นบัญชีฯ ถูกต้องครบทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายราชพรที่ปริคนะ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาให้ถ้อยคำกับ ป.ป.ช. ว่า ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเกี่ยวกับงบประมาณ นายราชพรได้แจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาที่มีรายได้ทั้งสิ้น ๑๓๕ ล้านบาท สมาชิกทุกคนจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อ ป.ป.ช. ซึ่งถือว่าเป็นสาระสำคัญที่สมาชิกทุกคนที่เข้าประชุมจะต้องรู้จะปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่ทราบไม่ได้ และการประชุมดังกล่าวผู้ถูกร้องก็เข้าประชุมด้วย นอกจากนั้น นายอาชีส เบ็ญหาวัน นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาได้ให้ถ้อยคำกับ ป.ป.ช. ว่า เมื่อได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงาน ป.ป.ช. ว่าผู้ถูกร้องยังไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ขอให้แจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ นายอาชีส จึงเตือนให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ และ นายชุกาโน มะทา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ชี้แจงกับ ป.ป.ช. ว่า เมื่อทราบว่าผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ จึงได้เตือนให้ผู้ถูกร้องรีบยื่นบัญชีฯ โดยเร็ว

เมื่อฟังได้ว่าผู้ถูกร้องทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาที่มีรายได้กว่า ๑๐๐ ล้านบาทแล้วผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) การที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าไม่รู้และไม่เชื่อว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาที่มีรายได้ตามปีงบประมาณไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท จึงฟังไม่ขึ้น และการที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ภายหลังเมื่อเกินกำหนดแล้ว ๔๐๐ วัน ถือว่าไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) กำหนด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) จึงมีคำสั่งให้นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่ง และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งปรากฏว่านายสารินทร์ สะอิดี ยังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาอยู่ จึงให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน

และหนี้สินขณะเข้ารับตำแหน่ง คือสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง นายสารินทร์ สะอิดี เข้ารับตำแหน่ง ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ จึงให้พ้นจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ และถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) (ผู้ร้อง) ได้เสนอคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายสารินทร์ สะอิดี (ผู้ถูกร้อง) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง

๑. สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องและเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ส่งคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) พร้อมเอกสารประกอบ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

เหตุที่นายสารินทร์ สะอิดี มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้นเป็นเงินจำนวน ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๕.๖๕ บาท ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ดังนั้น นายสารินทร์ สะอิดี ในฐานะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาจึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับตำแหน่ง คือ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอิดี มิได้ดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลกรณีที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ เป็นจำนวนสี่ฉบับ กล่าวคือ หนังสือฉบับแรกเป็นจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ตอบรับไปที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งมีการรับโดยเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ส่วนหนังสืออีก ๓ ฉบับเป็นจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ตอบรับถึงนายสารินทร์ สะอิดี ตามภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งมีการรับแล้วทั้งสิ้น กล่าวคือ ฉบับที่ ๒ เสมียน บัมน้ำมันเป็นผู้รับ (อ่านชื่อไม่ออก) เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๓ คนในบ้านชื่อสาว เป็นผู้รับ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับที่ ๔ เสมียน บัมน้ำมันชื่อนางกุสุมา บะโตะ เป็นผู้รับ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

นายสารินทร์ สะอิดี ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นเวลาเกินกว่ากำหนดที่ต้องยื่นบัญชีคือ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับตำแหน่ง กล่าวคือ รับตำแหน่งวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ต้องยื่นบัญชีภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่ยื่นบัญชีฯ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เกินเวลาไปประมาณ ๔๔๑ วัน

ผู้ถูกร้อง ได้ชี้แจงต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่าตนได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ เกินกว่ากำหนดกว่า ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท ตนได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาแล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียด และเข้าใจว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาทมาโดยตลอด จึงมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และต่อมามีหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ๔ ฉบับก็มิได้แจ้งให้ผู้ใดทราบ และแม้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเรียกให้ตนไปยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ แต่ตนก็ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ เพราะเข้าใจว่าไม่ต้องยื่น เนื่องจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม ต่อมานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเรียกให้คนไปยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. และตนได้สอบถามเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้เข้าใจว่าต้องนำเงินสะสมมารวมเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาด้วย จึงทำให้รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๒ และทำให้ตนต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ตนจึงไม่มีเจตนาหรือจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้แต่อย่างใด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบกับประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอิดี มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ บัญญัติไว้ แม้สำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งไปยังนายสารินทร์ สะอิดี ให้ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ แล้ว รวมถึง ๔ ครั้ง แต่นายสารินทร์ สะอิดี ก็มีได้ชี้แจงแสดงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีให้ถูกต้อง จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด

๒. การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้ดำเนินการ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และส่งสำเนาคำร้องพร้อมเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้อง เพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ผู้ถูกร้องได้ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือถึงสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ สรุปได้ว่า ตนมีความเข้าใจไม่ถูกต้องในเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา กล่าวคือ เข้าใจว่ามีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่สมาชิกสภาฯ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ คือ ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เนื่องจากไม่ได้นำเงินสะสมมารวมด้วย

๓. ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

เมื่อพิจารณาคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ตลอดจนเอกสารประกอบและคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยดังนี้

ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบสำหรับกรณี เข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจาก ตำแหน่งแล้ว หรือไม่

ทั้งสองประเด็นดังกล่าวมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริง ของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษี ที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ ทุกหน้าด้วย”

มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรื รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ”

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว

แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้ยื่นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วย ข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

ประเด็นที่หนึ่งที่ต้องพิจารณา คือ นายสารินทร์ สะอิดิ ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประเภทต่าง ๆ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และของบุตรที่ยัง ไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีตั้งแต่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้าราชการการเมืองอื่น ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้อง ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติ และด้วยเหตุดังกล่าวผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตลอดจนเอกสารประกอบดังกล่าว

ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่ผู้ถูกร้อง ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งเกินเวลาที่กำหนดที่ต้องยื่นบัญชีคือ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับตำแหน่งไปประมาณ ๔๔๑ วัน

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งไปยังผู้ถูกร้องเพื่อให้ชี้แจงกรณี ที่ไม่ยื่นบัญชีดังกล่าวและต่อมาผู้ถูกร้องได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า ตนมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง ในเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา กล่าวคือ เข้าใจว่ามีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่สมาชิกสภาฯ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ คือ ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เนื่องจากไม่ได้นำเงินสะสมมารวมด้วย ตนจึงมิได้มีเจตนาไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการการให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการการเมืองมีหน้าที่ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งหากภายหลัง พบว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติจะได้ตรวจสอบได้ และกำหนดสภาพบังคับว่า หากบุคคลผู้มีหน้าที่ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือยื่นบัญชี

แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยมีการกระทำเหล่านั้นด้วยความจงใจ บุคคลนั้นต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ หรือนับแต่วันตรวจพบว่ามีการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดนั้นมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขึ้นมาเพื่อสร้างความโปร่งใสในการใช้อำนาจ อันจะนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง อันเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ใช้ควบคุมการใช้อำนาจรัฐเพื่อป้องกันมิให้มีการทุจริตคอร์รัปชัน

ดังนั้น การที่เจตนาของรัฐธรรมนูญต้องการปฏิรูปการเมือง การตีความมาตรา ๒๕๕ จึงต้องพิจารณาเจตนาของรัฐธรรมนูญ และพิจารณาคำแห่งที่ตั้งของมาตรา ๒๕๕ ที่อยู่ในหมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ด้วยเหตุดังกล่าว คำว่า “จงใจ” ในมาตรา ๒๕๕ จึงต้องประกอบด้วย การรู้ถึงการมีอยู่ของทรัพย์สินและหนี้สินนั้น และมีเจตนาในการปกปิดหรือไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มาตรการดังกล่าวนี้จึงเป็นมาตรการที่ไม่ต้องอาศัยเจตนาพิเศษหรือการกระทำที่มุ่งประสงค์เป็นพิเศษของผู้ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินแต่ประการใด กล่าวคือ เพียงแต่รู้ว่าตนมีทรัพย์สินหรือหนี้สิน และรู้ว่าเป็นสิ่งที่ตนเองต้องกรอกข้อความเหล่านั้นลงไปบัญชีก็เพียงพอแล้ว

พิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณาและพยานหลักฐานต่างๆ ในคดีนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ว่ากระทำโดยจงใจหรือไม่นั้น เห็นได้ว่าผู้ถูกร้องทราบดีอยู่แล้วว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ดังกล่าว แต่ไม่ยื่นทั้งที่ได้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ถึงสี่ฉบับ การที่อ้างว่าที่ตนไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ เพราะตนมีความเข้าใจไม่ถูกต้องในเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา กล่าวคือ เข้าใจว่ามีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่สมาชิกต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ คือ ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เนื่องจากไม่ได้นำเงินสะสมมารวมด้วยโดยตนมิได้มีเจตนาไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใดนั้นเป็นข้ออ้างที่ฟังไม่ขึ้น เพราะตามปกติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ต้องมีความรอบคอบและปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วน และจากการให้ถ้อยคำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. บุคคลเหล่านั้นต่างรู้ว่าตนในฐานะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เพราะหลักเกณฑ์ในการยื่นบัญชีของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ เป็นสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาทและองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาทในปีที่มีปัญหานั้น

นอกจากนั้น จากการให้ถ้อยคำของบุคคลต่างๆ แสดงว่า ผู้ถูกร้องทราบข้อเท็จจริงว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีดังกล่าวตามกฎหมายและรู้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท เช่น ตัวอย่างดังต่อไปนี้

นายราชพร ทิปริกนะ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ได้ให้ถ้อยคำต่อสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. สรุปได้ว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ทั้งสิ้นประมาณ ๑๓๕ ล้านบาท และคิดว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาทุกคนทราบดี เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเป็นไปได้ไม่น้อยมากที่สมาชิกสภาฯ จะไม่ทราบถึงงบประมาณในแต่ละปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เว้นแต่สมาชิกผู้นั้นจะไม่ได้ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาและไม่เข้าร่วมประชุมสภาฯ อีกทั้งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเป็นข้อมูลที่เปิดเผย เนื่องจากมีการประกาศให้ประชาชนทราบและถือว่าเป็นสาระสำคัญที่สมาชิกสภาฯ ต้องรับทราบ นอกจากนั้นต่อมาตนได้รับแจ้งจากทางสำนักงาน ป.ป.ช. ขอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตนจึงได้แจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีเกินหนึ่งร้อยล้านบาทและทุกคนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นางวิริยา พูลศิลป์ ผู้อำนวยการกองกิจการสภา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการประชุมสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาและคำตอบแทนของสมาชิกฯ ซึ่งให้ถ้อยคำว่าตนทราบเรื่องที่สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือประสานงานขอให้ผู้บริหารและสมาชิกฯ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาได้นำหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. มาให้และสั่งการให้ทำหนังสือแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกฯ ทราบว่าต้องยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. ตนจึงได้ช่วยประสานงานแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ โดยสำนักปลัดเป็นผู้ทำหนังสือและตนเป็นผู้จัดส่งให้สมาชิกทุกคนรวมทั้งนายสารินทร์ สะอีดี้ ด้วย

สำหรับพยานหลักฐานเอกสารต่างๆ ที่ปรากฏก็สอดคล้องกับการให้ถ้อยคำของบุคคลต่างๆ ดังกล่าว เช่น หนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เรื่อง ขอให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และหนี้สิน ได้ระบุรายชื่อให้ส่งนายสารินทร์ สะอีดี้ ซึ่งก็ได้มีการส่งไปให้นายสารินทร์ สะอีดี้ แล้ว

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าผู้ร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ สำหรับกรณีการเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และไม่ยื่นบัญชีฯ ภายในเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ แล้ว

ประเด็นที่สองที่ต้องพิจารณาต่อไป คือ ผู้ร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับตั้งแต่วันที่

พิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ที่บัญญัติให้ผู้ซึ่งจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น บัญชีฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำความผิดดังกล่าว แล้วแต่กรณี และ ผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง และเห็นได้ว่า ผู้ร้องยังมีได้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ร้องจงใจ ไม่ยื่นบัญชีฯ การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงต้องนับจากวันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินฯ ซึ่งสอดคล้องกับคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ กรณี นายประยุทธ มหากิจศิริ จงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ สำหรับกรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหาร จังหวัดยะลา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ห้าปีนับแต่วันที่ผู้ร้องครบกำหนดต้องยื่นบัญชีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ คือ ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๕๓

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ให้ผู้บริหารและสมาชิกสภา มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (อบจ. ยะลา) มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ภายในสามสิบวันทุกครั้ง ที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี ตามมาตรา ๒๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีฯ และไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้อง รวม ๔ ฉบับ คือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริง

ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องว่า ที่ยื่นบัญชีฯ ถ้าช้ากว่ากำหนดเกินกว่า ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่า อบจ. ยะลามีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลาแล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียด และเข้าใจว่า รายได้ อบจ. ยะลาไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาทมาโดยตลอด จึงมิได้ยื่นบัญชีฯ ต่อมาได้รับหนังสือจากสำนักงานของผู้ร้อง ๔ ฉบับ ผู้ถูกร้องก็มิได้แจ้งให้ผู้ใดทราบ นายอ. ยะลา ได้สั่งให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ตามคำสั่งนายอ. ยะลา ผู้ถูกร้องทราบดีว่า การจงใจไม่ยื่นบัญชีตามกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย จะมีความผิดแต่ที่ไม่ยื่นนั้น

คิดว่ารายได้ของ อบจ. ยะลา ไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่น ไม่ได้ตั้งใจที่จะไม่ยื่นบัญชีฯ เมื่อได้รับหนังสือจาก สำนักงานของผู้ร้องแล้วก็ไม่ดำเนินการใดๆ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากคิดว่าสำนักงานผู้ร้อง จะแจ้งให้ยื่นบัญชีฯ เนื่องจากรายได้ อบจ. ยะลา ถึงเกณฑ์ต้องยื่นบัญชีฯ ผู้ถูกร้องยังคงมั่นใจว่า ไม่ต้องยื่นบัญชีฯ เพราะรายได้ อบจ. ยะลา ในปี ๒๕๕๒ ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท ที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงานผู้ร้อง เนื่องจากนายก อบจ. ยะลา บอกว่า ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีฯ และต้องทำให้ถูกต้อง ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ไม่ได้มีการพูดกันเรื่องรายได้อีก ผู้ถูกร้องได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ของ อบจ. ยะลา จากเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องเพื่อมาให้อัยคำที่สำนักงานผู้ร้อง จึงเข้าใจว่า ต้องนำเอาเงินสะสมมารวมเป็น รายได้ของ อบจ. ยะลา ด้วย ทำให้รายได้ อบจ. ยะลา เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ในปี ๒๕๕๒ โดยความเข้าใจผิด และมีปัญหาส่วนตัวในครอบครัวที่ต้องดำเนินการทั้งเรื่องที่อยู่อาศัยเรื่องหนี้สิน และ ธุรกิจหลายอย่างที่กำลังถูกฟ้องร้องทำให้ไม่ได้คิดจะหาข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของ อบจ. ยะลา ประกอบ กับนิสัยส่วนตัวจะไม่ค่อยปรึกษาใคร จึงไม่มีใครทราบเรื่องที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ และผู้ถูกร้องก็มิได้ พุดคุยกับใครในเรื่องนี้

ผู้ร้องพิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบ ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่ผู้ถูกร้อง มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่ รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด แม้ว่าสำนักงานผู้ร้องจะได้มีหนังสือแจ้งให้ ผู้ถูกร้องทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผล ที่ยังมีได้ยื่นบัญชีฯ รวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง ครบถ้วน จึงเห็นว่าเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและส่งสำเนาให้ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ตามที่ผู้ร้องระบุไว้ในรายละเอียดคือ ผู้ถูกร้องทราบเฉพาะรายได้ในแต่ละปีที่น่ามารวมกัน โดยรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท เพราะเข้าใจว่า ไม่เอาเงินสะสมมาคิดรวมเพื่อถือเป็นรายได้ประจำปีด้วย ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และไม่เคยปฏิบัติที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญา ผู้ถูกร้องเพียงแต่เข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเท่านั้น การแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินล่าช้าต่อผู้ร้องนั้นเป็นไปเพราะความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและผู้ถูกร้องมิได้จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว ตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ”

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กำหนดหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

มีข้อต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทราบหรือไม่ว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง ตามคำชี้แจงของผู้ร้องอ้างว่า ที่ยื่นบัญชีฯ ถ้าช้ากว่ากำหนดเกินกว่า ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่า อบจ. ยะลา มีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท และเมื่อผู้กร้องได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลาแล้ว ก็อ่านข้อความไม่ละเอียด และเข้าใจว่า รายได้ อบจ. ยะลาไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท มาโดยตลอด จึงมิได้ยื่นบัญชีฯ ต่อมาเมื่อได้รับหนังสือจากสำนักงานผู้ร้อง ๔ ฉบับ ผู้กร้องก็มิได้แจ้งให้ผู้ใดทราบ ต่อมา นายก อบจ. ได้สั่งให้ผู้กร้องยื่นบัญชีฯ ผู้กร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ตามคำสั่งนายก อบจ. ผู้กร้องทราบถึงผลเสียที่จะเกิดกับ ผู้กร้องหากไม่ยื่นบัญชีฯ แต่คิดว่ารายได้ของ อบจ. ไม่ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ได้ตั้งใจที่จะไม่ยื่นบัญชีฯ เพราะมั่นใจว่า ไม่ต้องยื่นเนื่องจากรายได้ของ อบจ. ยะลา ในปี ๒๕๕๒ ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท หนังสือที่ผู้ร้องส่งให้แก่ผู้ร้องก็เข้าใจว่า เป็นเรื่องเตือนให้ผู้นั้นยื่นบัญชีฯ ทุกคนที่ผู้กร้องยื่นบัญชีฯ ในเวลาต่อมา เนื่องจากนายก อบจ. ยะลา บอกว่า ผู้กร้องต้องยื่นบัญชีฯ และต้องทำให้ถูกต้อง

พิจารณาแล้ว ได้ความจาก นายราชพร ทีปริคนะ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา นางวิริยา พูลศิลป์ ผู้อำนวยการกองกิจการสภา รับผิดชอบดำเนินการประชุมสภาฯ นายอัครเดช บำรุงชู ทำหน้าที่ควบคุมการจัดส่งหนังสือ นายมะหะมะ วาแมดีชา ประธานสภาฯ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ถึงปี ๒๕๕๕ นายประทีป รัตนมณี สมาชิกสภาฯ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงปัจจุบัน นายชูกานัน มะทา สมาชิกสภาฯ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และรองนายก อบจ. ยะลา ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ และนายอาชีส เบ็ญหาวัน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ถึงปัจจุบัน ที่ให้การต่อผู้ร้องในชั้นสอบสวนว่าในการประชุมสภาแต่ละปีจะประชุมเกี่ยวกับงบประมาณ ปีละ ๒ - ๓ ครั้ง ก่อนการประชุมจะส่งวาระการประชุมให้ผู้บริหารและสมาชิกทราบก่อนประมาณ ๗ วัน สมาชิกส่วนใหญ่จะเข้าประชุม จะมีการชี้แจงเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดขององค์การฯ

งบประมาณขององค์กรฯ เป็นงบประมาณเปิดเผย เมื่อสำนักงานของผู้ร้องมีหนังสือให้แจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อผู้ร้องได้แจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ทราบทุกคน แจ้งเป็นหนังสือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ครั้งแรกส่งให้ทุกคน ครั้งที่สองบอกให้ดำเนินการให้ถูกต้อง โดยเฉพาะผู้ถูกร้องได้ให้ไปพบเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องที่อำเภอหาดใหญ่ แม้ในช่วงแรกจะสับสนเรื่องรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท หรือไม่ เมื่อได้มีการชี้แจงและสมาชิกสภาฯ ที่ไปอบรมได้สอบถามจากวิทยากรก็ทราบว่า อบจ. ยะลา มีงบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท สมาชิกสภาฯ ที่ไปอบรมก็ได้บอกแก่สมาชิกสภาฯ ทุกคน ในที่สุดทุกคนเข้าใจตรงกันในการประชุมสภาฯ ไม่มีวาระเรื่องการยื่นบัญชีฯ แต่ในระหว่างการประชุมสภาฯ เจ้าหน้าที่สำนักกิจการสภาได้บอกเรื่องที่สมาชิกสภาฯ จะต้องยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ สมาชิกสภาฯ บางคนได้เตือนให้ยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง โดยเฉพาะนายอาชีส เบ็ญหาวัน ได้เรียกให้ผู้ถูกร้องมาพบและบอกว่า ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีฯ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง นอกจากคำให้การของพยานบุคคลดังกล่าวแล้ว ยังได้รับความจากเอกสารอีก ๒ ฉบับ คือ หนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดเรื่องการประชุมชี้แจงการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่อำเภอหาดใหญ่ (จัดโดยกรมการปกครอง) และหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้หรืองบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท เห็นว่า พยานบุคคลและพยานเอกสารดังกล่าวฟังประกอบกันได้มั่นคงว่า ผู้ถูกร้องทราบว่า อบจ. ยะลา มีรายได้ในปี ๒๕๕๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท และผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย แต่ไม่ยื่นบัญชีฯ ที่ผู้ถูกร้องอ้างความเข้าใจผิดว่า อบจ. ยะลา มีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เมื่อได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลา ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความให้ละเอียด ส่วนหนังสือของสำนักงานผู้ร้องที่ส่งมานั้นก็เข้าใจเป็นการเตือนผู้ไม่ยื่นบัญชีฯ โดยทั่วไป ไม่ได้เจาะจงเฉพาะผู้ถูกร้องและอ้างอีกว่า มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยตลอดจนเรื่องหนี้สินจนไม่สนใจที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ ที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ตามที่นายก อบจ. ยะลา บอกให้ยื่นนั้น ก็ล่วงเลยเวลาที่ต้องยื่นบัญชีฯ กว่า ๕๐๐ วัน ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

เกี่ยวกับกำหนดเวลาห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว

แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี คือ ๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น หรือวันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว และ ๒. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งนอกจากการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ การให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่สามารถใช้บังคับได้อีก เนื่องจากผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ดังนั้น วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือ วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง กรณีตามคำร้อง ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ เป็นไปตามกรณีที่ ๑ จึงให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ตามมาตรา ๒๕๒ คือ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ